

To je bila prav zanimiva zgodovinska razprava, posebne pomena za sedanji družabni boj med avtonomičnim in centralističnim načelom, ker zgodovina davno preteklih let nas mora učiti trezne sodbe o današnjem položaju.

Veličasten je bil konec Leoninega zborovanja; ki se je vršil dne 28. julija ob 5. uri popoldne v dvorani deželne hiše. Dvorana je bila napolnjena odličnih gostov. Akoravno je celovski mestni zbor prepovedal županu, da pozdravi slovesno zborovalce, akoravno so verski in drugi nasprotniki na jako surove načine hujskali proti vsem, ki so se zborovanja udeleževali, prišli so vendar k slovesu najodličnejši možje celovski. Vlado je zastopal vladni svetnik Kozaryn, deželni glavar grof Goëss, general Russ itd. Tudi župan Neuner je bil navzoč, pa ne oficijelno, temuč le kot privatna oseba. Navzoča sta bila tudi knezoškofa dr. Napotnik in dr. Kahn, dvorni svetovalec in vodja finančne direkcije pl. Schwabe, knez Rosenberg, grof Hoyos, kanonik dr. Mlakar in vojaški duhovnik Tajek ter mnogo drugih; koroška duhovščina je bila častno zastopana.

Zboru je predsedoval baron Helfert z drugimi tovariši predsedstva. Po pesmi, katero je za zbor zložil in vglasbil dr. Kralik, so mil. g. knezoškof dr. Kahn v daljšem nagovoru poudarjali pomen Leonove družbe. Glavni tajnik prelat Schindler je obširno poročal o plodovitem delovanju družbinem v minulem letu in o nalogah, ki jo čakajo za bodočnost. Slavnostni govor je govoril gimn. prof. dr. J. Hann, ki je razpravljal v temeljitem govoru o krščanski umetnosti na Koroškem. Poslušalci so ta govor najživahnejše odobraval.

S primernim govorom je zaključil predsednik Helfert znameniti shod potem, ko je še prebral telegram vojaškega škofa Belopotockega, ki so bili vsled krsta v cesarski rodovini žal zadržani, udeležiti se zborovanja. Takih sijajnih znanostnih zborovanj se Celovec ni veliko doživel; celi deželi Koroški je ta občni zbor na čast Dal Bog, da obrodi trudapolno delo vernih učejakov obilen sad!

Gospodarske stvari.

Peronospora ali strupena rosa ter način, kako se tej bolezni obraniti.

(Govoril dne 27. maja na podučnem shodu središkega bralnega društva „Edinost“ Anton Kosi, učitelj in posestnik v Središču.)

(Dalje.)

Pri tolikem številu sistemov ali načinov, po kojih se narejajo brizgalnice, je pač težko, da skoraj nemogoče povedati, katera škropilnica je najboljša.

Tukaj imam jedno, koje je izdelal dunajski tovarnar Ig. Heller in sicer po sistemu »Vermorel«. Ta obstoji iz močne svetlo polirane bakrene brente.

Posebna prednost te škropilnice je ta, da se kaj lahko odpre. Treba je samo tri vijake, ki imajo ušesca, z roko odviti, na kar se posamezni deli kaj lahko drug za drugim odzamejo in osnažijo.

Gonilni vzvod ali roč, ki se lahko od desne ali leve strani vtakne v brento, je treba samo navzdol pritiskati, navzgor pa se pomika sam. Pri tej škropilnici lahko torej delavec goni roč z desno ali levo roko. Cena škropilnici je 14 gld.; po dogovoru se dobi ista tudi ceneje, zlasti, ako se jih naroči več skupaj.

Dobre škropilnice ima v zalogi tudi »administracija Weinlaube v Klosterneuburgu«.

Tudi brizgalnica tovarnarja Živica & Comp. v Trstu se je po mnogih vinorodnih krajih zelo prikupila. Njena prednost je med drugim zelo nizka cena; stane namreč 6 gld. 50 kr. brez brente in z brento 8 gld. 50 kr.

Izvrstna je tudi Syphonija, kakersne izdeluje tvrdka Mayfarth & Comp. na Dunaju in pa Hellerjeva samodelujoča škropilnica. Ti dve škropilnici pa sta zelo dragi, vsaka namreč stane z zrakotlačno sesalko vred od 26 do 30 gld. Pri škropilnici »Syphonija« sem se tudi prepričal, da viničarjem ne ugaja posebno.

Od več posestnikov sem slišal hvaliti tudi škropilnice ljutomerskega trgovca Huber-ja. Njegove škropilnice, napravljene po takoimenovanem ljutomerskem sistemu, so zelo priproste in enostavne, da zamore vsakdo z njimi ravnati. Cena škropilnici je 10 gld. z leseno brento in 14 gld. z bakreno brento.

H koncu še nekoliko besedic o tem, kako je z škropilnicami ravnati. Brizgalnice so kapital, kateri se naj kolikor mogoče dolgo ohrani, da pogosto popravljanje ali kupovanje novih škropilnic ne podraži preveč škropljenja.

Da se toliko brizgalnic pokvari, temu ni kriv vselej izdelovatelj, pač pa čisto oni, ki škropilnice rabi, ker z njimi pravilno ne ravna.

Predno se začne s škropilnico delati, treba da pripravo v vseh sklepih dobro namažeš; najboljša za to je laško olje, kateremu si prilil nekoliko petroleja.

Ker za škropljenje pripravljena mešanica razjeda kovine, zato moramo bakreno raztopino kar najmanj časa ko mogoče s kovinskimi deli škropilnice v dotiki pustiti.

Kadar se škropilnice nehajo rabiti, moramo je vselej prav dobro s čisto vodo omiti. Tudi takrat, kadar smo z delom za par ur prenehali, n. pr. opoldne, je dobro škropilnico osnažiti. Najprimernejše je, da škropilnična brenta ali puta do polovice ali do vrha s čisto vodo napolni in potem izbrizglja. Tudi škropilnik ali razprševalec se mora pogosto snažiti.

Da se brizgalnica v resnici osnaži, o tem se prepričaj vselej sam, ako že sam nisi tega dela izvršil, zakaj na druge se v tem oziru ni vselej zanašati. Saj je znano, da še človek včasih poleg stoji, a se delo vendarle ne izvrši tako, kakor bi se moralo; zlasti kar se tiče snage, ne vzame se to vselej preveč natanko.

Ako bi imel kdo tudi bakrene dele, zlasti brento, rad vedno snažne, rabi naj solno kislino, katero dobi v vsakej specerijskejši štacuni. Jaz rabim za snaženje bakrenih brent pri škropilnicah z dobrim uspehom iz kornuzne moke in močnega jesiha ali octa napravljeno testo, s katerim bakrene dele drgnem; samo treba je, da se rabi to sredstvo še takrat, ko se še zmes bakrenega vitrijola na brenti ni preveč zasušila.

(Konec prih.)

Sejmovi. Dne 14. avgusta na Ptujski gori. Dne 16. avgusta v Stradnu, Sevnici, Vuzenici, pri Sv. Lovrencu nad Mariborom, pri Sv. Vidu niže Ptuja, pri Mariji - Trošt, pri Sv. Jakobu pod Kalobjem, v Mozirju, Strassu in Lembahu. Dne 17. avgusta v Jarenini, Brezju pri Mariboru in v Kapelah. Dne 19. avgusta pri Sv. Juriju ob Ščavnici in na Bregu pri Ptuj (za svinje). Dne 20. avgusta pri Sv. Juriju ob Pesnici.

Dopisi.

Iz Mozirja. (Sv. birma.) Leto za letom se ljudstvo iz Savinjske ter Šaleške doline, iz bližnjih kranjskih ter celo koroških farâ mnogobrojno udeležuje pobožnostij, ki se vrše ob porcijunkuli v Nazarijih. Tudi letos jih je prejel, kakor slišimo, čez 20 sto presv. obhajilo; a zapaziti je bilo že, v nedeljo prej, da je marsikateri pohitel iz daljnih krajev na božjo pot, da bi videl

našega premilega nadpastirja, ki so ravno ta dan v Mozirju delili zakrament sv. birme. Že sprejem v soboto v Mozirju je pričal, da slovensko ljudstvo ljubi svoje nadpastirje. Ne vem, kaj bi bolj občudoval, ali radost zbrane množice pred slavolokom, ali kinč, ki je dičil hiše po trgu? Po pozdravu g. provizorja ter odličnih veljakov župnije in okr. odbora ter vrle učenke v imenu šolske mladine imeli so milostni knez za vsacega prijazno besedo; pozdravili so bl. g. okr. glavarja, grofa Attemsa, posamezne ude okraj. odbora, ki se je polnoštevilno udeležil sprejema; posebej pa so še odlikovali zbrano duhovščino. Ko se zatem verniki uvrstijo v procesijo, ni bil to navadni prihod, ampak uhod slavljenca med svoj narod. Da pa vse zunanje veličastvo, ki se je priredilo ljubljensmu Gospodovemu maziljencu, ni le puhla zunanost, ampak da je ljudstvo resnično tudi v življenju krščanskem zvesto Bogu ter božjim poslancom, pričali so izvrstno podučeni šolski otroci ter odrasli ljudje; milostni knez so pa tudi vidno razveseljeni opetovano pohvalili zbrano množico. Birmanih je bilo v Mozirju 240. — A prehitro so potekle ure radosti, ker skrb za zveličanje udanih Savinjev je vlekla prem. kneza v visoko gorsko župnijo šmihelsko. Sprejem tu gori je bil jednako ljubezniv. Ko je prvi mrak zemljo ogrnil, zaplapolalo je 10 kresov v sinjih višavah, ki so daleč v doline naznanjali radost, ki je prešinjala srca vrlih gorjancev, da imajo ljubljene očeta v svoji sredi. Tukaj je bilo 88 birmancev. Ali zapustiti je bilo zopet dobro ljudstvo, ki so bo še v poznih rodovih spominjalo apostolskih besedij našega mil. škofa. Pot je peljala v bližnji trg rečiški. Ob cesti je bil slavolok za slavolokom, med Mozirjem ter Rečico jih je bilo 7. Vsi so vrščili v pozdravu, s katerim sklepam tudi jaz: »Čast in slava našemu preljubemu knezoškofu!«

S Krapja pri Ljutomeru. (O kmetijskih razmerah.) Pri nas se letina lahko imenuje srednje dobra. Z ozimino nekateri gospodarji niso posebno zadovoljni. Lep oves je nekako poravnal to, kar je pri rži in pšenici bilo manjše. Lena je povoljna. Velika nadloga letos so požrešne sniži. Teh imamo več, kakor preveč. Na primer: Brat poročevalke teh vrstic je hodil za očetom, ko so orali, pa je na dvema kopiščema usmrtil okoli dve sto mišij. »Kopišče« je ogon, na katerem so stali »križi« ali »kope«, ki vsaka šteje po 22 križema zloženih debelih snopov.) Na Prekmurjem, t. j. onkraj Mure po sosednjem Ogorskem so miši škodo naredili prě še več. Mi imamo upanje na koruzo, hajdino bodo nam pa menda itak uničile vso. Dežja smo po polji imeli »ravno tak po malem«, da nismo čutili izredne suše. Pač pa nas je ob žetvi pekla velika vročina, toplota je kazal do 32° C. Sadja je letos malo. Tu in tam so posamezna drevesa rodna. V našem sadovnjaku so nekatere jaboljane prav rodne, grške pa vse. Mlatci, ki od drugod k nam prihajajo, pa pravijo, da po vseh bližnjih gorica skoraj ni videti ne jabolke, ne hruške, ne slive. Toče še, hvala Bogu, do zdaj pri nas ni bilo, samo enkrat je med dežjem palo po nekoliko zrn, pa brez škode.

Od Nove Stifte pri Gornjem gradu. (Dva sklepa; lep napredek.) Naš vrli občinski zastop je v seji dne 25. julija na predlog občinskega odbornika g. Jožefa Nadvešnik-a sklenil soglasno, da popolnem odobrava naredbo vis. c. kr. vlade glede enakopravnosti češkega jezika z nemškim, ter se zahteva, da se stori v kratkem jednak korak glede cislitvanskih Jugoslovancev. Britko obžalovaje naredbo vis. c. kr. naučnega ministerstva glede odprave celjske utrakvistične gimnazije, sklenil je naš obč. zastop v istej seji na predlog že zgoraj omenjenega predlagatelja od svojih zastopnikov, zahtevati v vis. drž. in dež. zboru z vsemi postavno

dovoljenimi sredstvi delati na to, da se omenjena gimnazija v kratkem zopet postavi na poprejšnji trden temelj. — Tudi Van moram poročati veselo vest, da naš prekrasni kraj v vsakem oziru vrlo napreduje. Kakor že znano, postavili smo lani lepo šolsko poslopje, letos ustanovili »Kmetijsko in bralno društvo« in sedaj delujejo naši vrli narodni krčmarji na to, da se tujcem tudi boljšega stanu lahko v vsakem oziru dostojno postreže. Postavil je namoč g. Jakob Savinšek po dom. Golob na prav primernem, krasnem in zdravem kraju nove prostore za tuje in g. Anton Matjaž pa je kupil veliko, prostorno jednonadstropno hišo, v kateri ima vse prav snažno in okusno urejeno in zelo pripravno, tako v gostilni kakor za nastanjenje tujcev. Želeti bi le bilo, da bi imovitejša gospoda, osobito slovenska in slovenska, katera žalibog se le premnogokrat troši svoje novce med kruto nam nasprotujočimi življi, raje obrnila svojo pozornost gledé potovanja na naš predivni, zdrav in popolnem naroden kraj.

Od Sv. Bolfenka v Ljutomerskih gorica. (Zlata maša.) Dan 25. julija je bil za tukajšnje župljane dan posebnega veselja in nenavadne radosti; naš č. g. župnik so peli zlato mašo. Turkaj mi je omeniti, da je to bila pri nas druga zlata maša. Leta 1865. so služili zlato mašo pokojni Ignacij Pirker, bivši prednik našega č. g. župnika. Že v soboto popoldne so na prijaznem hribu zagrmeli topiči, katerih glas se je močno razlegal po prekrasni okolici in po sosednem Medjimurju. Sedem č. g. duhovnikov je počastilo č. gospoda zlatomašnika. Pred cerkvijo je bil krasno nakičen slavolok s primernim napisom. Četirinaest zato oblečenih deklec z vency na glavah je spremilo č. g. zlatomašnika v cerkev, kjer so pridigali njihov krajan — oba sta bila rojena pri Sv. Rupertu v Slov. gor. — vlč. g. Jakob Caf, dekan in župnik pri Sv. Tomažu. V krepkem, nad celo uro trajajočem, takim sijajnim slavnostim primernem govoru so omenili č. g. dekan petdesetletno trudapolno službovanje č. g. slavitelja po raznih krajih, ki je bilo povsod zelo blagoslovno krščanstvu v blagost in korist. K tej izredni slavnosti je prišlo na tisoče ljudstva. Vreme je bilo lepo, kakor da bi se nebo samo veselilo tega veselega prigodka. Po božji službi je bil v župniškem poslopiju obed, katerega so se udeležili č. gospodje duhovniki, slaviteljevi sorodniki, četrirje župani in nekateri odličnejši župljani. Milostivi Bog daj č. g. zlatomašniku še mnogo let v vinogradu Gospodovem delovati v korist in prosep svete katoliške vere!

Iz Oplotnice. (Drag maj.) Kakor ste poročali, plapola v naši po sili nemške Oplotnici na visokej smreki nemška zastava, katera kaže, da tisti, ki so jo razvesili, niso preveč zvesti podaniki našega svetlega cesarja, ampak bi njim menda ljubši bil nemški cesar, kateri se naše vere ni. A za vero se naši »purgarji« malo zmenijo; če le kdor v nemški rog zvesto trobi, je že njih prijatelj. Zdaj imamo že žida za občinskega zdravnika; dr. Otto Pariser mu je ime in on se med svojimi prav dobro počuti. Zdravi bolnike, ki se ne vedo, kdo da je, in ogleduje mrtvece in pričakuje odrešenika v mnogem zaslužku ter se za vero tako malo zmeni, kakor oni, ki so ga semkaj poklicali. Tukaj pač ne gre za vero ampak za žep in edino zveličavno nemščino. Pa kam sem prišel od dragega maja, smreke, katero je 22 oplotniških hlapcev in delavcev v tovarni nemškega g. Hafenrichter-ja postenemu kmetu Jakobu Kruhar ukradlo in na tisto gotovo na povelje nemških svojih poveljnikov frankfurtarico obesilo; da bi se tako očitno naša slovenska domovina zasramovala in veselje razodevalo, da so dne 23. junija pri občinski volitvi zopet po nepostavnem nasilstvu naši po sili Nemci na videz zmagali, o čemur se bo pa le okr. namestništvo

v Gradcu odločilo. Zanesljivo upamo, da bo ta krivična volitev ovržena in nova razpisana. Razun tega pa da je naš župan ukradeno smrekò vsled pritožbe bivšega lastnika plačal, menda da bi krivdo svojih na nemštvo dresiranih hlapcev zakril, prišla je vsa reč žendarjem na uho, kateri so to tatvino c. kr. okr. sodišču konjiškemu ovadili in dne 28. julija je tisto vseh teh 22 pobalincev obsodilo, ene v zapor za štiri dni, druge za dva dni in nekatere za 12 ur. Res drag maj in zdravo poplajnenje po sili nemštva!

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Nj. veličanstvo svetli cesar so za letos oprostili orožnih vaj vse rezerviste in deželne brambovce iz krajev, poškodovanih po povodnji. Oni dan pa so se cesar zopet odpeljali v Isl. — Razni ministri so že sestavili državni proračun za prih. leto 1898.

Češko. Češki poslanci so sklenili ostati v sedanji večini državnega zbora in podpirati vlado, ali ta mora uresničiti v adresi določena načela. — Nemški liberalci, nacionaanci in Schöner-janci drže trdno skupaj; to je pokazal zadnji shod njihovih zastopnikov v Pragi.

Solnograško. V Solnogradu se je v nedeljo zbralo 500 odposlancev, ki so zastopali 200 krščanskih društev. Zborovali so v ponedeljek in torek ter mnogo koristnega sklenili v prid kmetom, obrtnikom in delavcem. Ko bi jih vlada le hotela poslušati!

Štajarsko. Deželni odbor je prosil državne pomoči za poplavljenе okraje na Gornjem Štajarskem. — Za deželni mandat pok. Morreta v Lipnici, kjer bode dve 9. septembra dopolnilna volitev, se pulita baron Rokitsky in Fr. Girstmayr.

Koroško. Zadnje dni minolega tedna je bil v Celovcu glavni zbor avstro-nemškega planinskega društva. Vse se je vršilo bolj nemško, kakor avstrijsko. — Shod nemških županov v Celovcu, kjer so se hoteli dogovoriti o odpovedi poslov v prenesenem delokrogu, je vlada prepovedala.

Kranjsko. V odboru, ki ima skrbeti, da se priredi začetkom meseca septembra v Ljubljani vseslovenski shod, je dr. Šusteršič predsednik, dr. Ferjančič podpredsednik in dr. Žitnik tajnik. — V Ljubljani se ustanovi uradniško društvo. — V Kranjski gori bode prih. nedeljo poročal svojim volilcem g. dr. Ivan Krek.

Primorsko. V Gorici se je ustanovilo društvo »Šolski dom«. — V Trstu si hočejo Slovenci postaviti svoj »Narodni dom«. — Kdo bode goriški nadškof? Daj Bog, da tak duhovnik, s katerim bodo zadovoljni Slovenci in pametni Lahi!

Hrvaško. Vladi nasprotna stranka je v saboru zahtevala, naj se izvoli odsek 5 poslancev, ki naj preiščejo volitev v Bošnjacih, kjer je bilo več oseb ustreljenih; ali Madjaroni so to zahtevo zavrgli. — Srbski cerkveni kongres se je preložil, ker se Srbi v cerkvenih rečeh nočejo pokoriti Madjarom.

Vnanje države.

Rim. V soboto so sv. oče vsprejeli 1100 francoških romarjev v cerkvi sv. Petra ter jim podelili apostolski blagoslov. Sv. oče so še vedno prav čvrsti.

Angleško. Vlada je Nemčiji in Belgiji odpovedala trgovinsko pogodbo. — Zasedanje parlamenta ali državnega zbora je kraljica zaključila s prestolnim govorom.

Nemško. Državni kancelar Hohenlohe bojde od-

stopi sredi meseca septembra. Naslednik mu utegne biti general Waldersee. — V Landshutu se koncem tega meseca vrši občni nemški katoliški shod. — Nevolja na Pruse se vedno bolj širi v južni Nemčiji, posebno na Bavarskem.

Rusko. Nemški cesar Viljem je te dni bil gost carja Nikolaja, ki ga je imenoval admiralom ruske mornarice. Pri slovesnem obedu sta oba vladarja povdarjala potrebo miru med vsemi narodi. Cesar Viljem je svojo zdravico končal v ruskem jeziku.

Bolgarsko. Obsojen je bil knežev pobočnik Bojčev in njegova sodruga, ker so umorili Ano Simon. Ministerski predsednik Stojlov je rekel, da je v to zadevo ravno Avstro-Ogerska najbolj zapletala kneza Ferdinandanda. Naš poslanik Call mora zdaj od Stojlova zahtevati zadoščenje, sicer takoj zapusti Bolgarsko.

Špansko. V nedeljo se je strašno hudodelstvo zgodilo. Neki Golli, rodóm Neapolitanec, je trikrat z revolverjem ustrelil na ministerskega predsednika Canovasa v kopalšču Santa Agueda. Canovas je poldrugo uro po napadu umrl, zaklicavši: »Živela Španska!« Morilca pa so takoj prijeli.

Za poduk in kratek čas.

Glavna skupščina družbe sv. Cirila in Metoda v Škofji Loki.

Škofjo Loko na Kranjskem si je zbrala letos družba sv. Cirila in Metoda kot kraj svojega glavnega zborovanja; dne 5. avgusta je res prav slovesno in navdušeno sprejelo »starodavno mesto Loka« zborovalce. Že na kolodvoru je veličasten vsprejem presenetil vse: korporativno so pričakovala gostov vsa loška društva. Gosp. Lavrič, podpredsednik loške podružnice sv. Cirila in Metoda, je krepko pozdravil došle goste. Zahvalil se mu je gosp. prvomestnik Zupan in na to je v lepih besedah gđe. Amalija Sušnikova iz Loke zagotovila prislece, da jih vse združuje vez bratoljubja, misel sloge in ideja jedinstva vseh Slovencev, ter podala gospodu prvomestniku Zupanu krasen šopek. Ko se je gospod prvomestnik zahvalil za nežni pozdrav, odpravili so se gostje na mestni trg, kjer se je vršil slovesen vsprejem.

V navdušenih besedah je pozdravil zborovalce g. mestni župan, notar Nikolaj Lenček, v imenu mestne občine in sosedne občine Zminec ter zaklical vrli družbi srčen: »Slava!« V naslednjem govoru je gosp. župnik J. Tomažič odločno naglašal iskreno željo slov. ljudstva po slogi in jedinstvi; obljubil je darovati na ta dan sv. mašo na čast sv. Cirilu in Metodu ter prositi Boga, da bi se slov. vzajemnost širila in krepila povsod po geslu: »Viribus unitis«. Obema je prav lepo odgovoril g. prvomestnik, spominjajoč se zgodovine mesta, ki je tesno združena z zgodovino vse dežele. Nato so šli zborovalci med slovesnim zvonenjem v lepo okinčano farno cerkev sv. Jakoba, kjer je daroval sv. mašo z asistenco g. mestni župnik Tomažič.

Ob desetih je pričelo zborovanje v prostorih čitalnice v gostilni pri »zlato kroni«, katero je v kratkih besedah otvoril g. prvomestnik ter vskliknil: »Živela vseslovenska jedinstvo!«

Družbeni tajnik, čast. g. župnik Ant. Žlogar, je podal poročilo o družbinem delovanju v preteklem letu. Glavna borba z nasprotniki se suče zavoljo šolstva, ki ob mejah slov. pokrajin še ni urejeno po načelih kat. cerkve, pa tudi ne v smislu temeljnih državnih zakonov, niti po zahtevah narodne enakopravnosti. — V zviti prekanjenosti stegujejo naši sovragi svoje neprijateljske